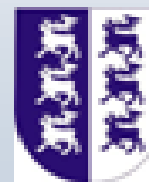

Porotalousyrittämisen erilaiset oppimisympäristöt – hanke 2009 - 2011

www.PoroVerkko.wikispaces.com

Anna-Leena Jänkälä:
Poron ruokinnan ja tarhauksen ABC

Paliskuntain yhdistys

Yleistä ruokinnasta

- ❖ Harjoitetaan yleisesti poronhoitoalueen etelä- ja keskiosissa (lisääntynyt myös pohjoisessa)
- ❖ Pohjoisosissa ruokitaan pääasiassa maastoon
- ❖ Aloitettu 1970-luvun alussa (katovuodet)
  - Laitumien kuluminen ja vähentyminen (muu maankäyttö)
- ❖ Ruokinta on lisännyt
  - Poronlihan tuotannon määrää
  - Vakaannuttanut toimintaa
- ❖ Kielteiset vaikutukset
  - Sairaudet ja loiset
  - imago

Ruokinta

- ❖ Vaikuttaa suuresti poron kuntoon ja hyvinvointiin
- ❖ Lisäruokinta
  - Paimennusruokinta
  - Maastoruokinta
  - Tarharuokinta
- ❖ Hätäruokinta
  - Tilanne tulee yllättäen vastaan (laitumien jäätyminen)

Lisäruokinnan tavoite

- ❖ Turvata porojen ravinnonsaanti pahimman talvikauden yli.
  - Eli korvata sen ravinnon määrä, mitä poro ei saa luonnosta tarpeensa tyydyttämiseen
  - Tarkoitus **ei ole lihottaa** poroa
- ❖ Varmistetaan
  - porojen kohtalainen kunto
  - Vasatuotto
  - vältetään kuolemilta
- ❖ Suojellaan pedoilta

Ruokintaan liittyviä termejä

❖ Energia

- rehuyksiköitä kilossa kuiva-ainetta (ry/kg ka), rehun väkevyys
- Mitä suurempi luku, sitä suurempi on energiasisältö

❖ Valkuainen

- Sulavaa raakavalkuaista (srv), määrä ilmoitetaan g/kg ka (*talvella 100-115 g srv/vrk, kesällä enemmän*)
- OIV tarkoittaa ohutsuolesta imeytyvää valkuaista ja PVT pötsin valkuaiasetta.
  - OIV on se osa valkuaisesta, jonka eläin voi käyttää omaan tuotantoon ja ylläpitoon.
- Eläinten valkuaisen tarpeet ilmaistaan OIV-määrinä (g OIV/pv).

Porolle annettavat rehut; teolliset rehut

❖ Koostumus

- Vilja
- Sokeri- ja myllyteollisuuden sivutuotteet
- Valkuaisraaka-aineet

❖ Rakeistettuja, sopivat hyvin sekä tarha- että maastoruokintaan

❖ Helppo annostella

❖ Voi antaa myös ainoana rehuna

- Ei suositeltavaa!

Nurmi- ja säilörehu

- ❖ Voidaan antaa yksinomaisena rehuna
- ❖ Anna vain hyvälaatuista rehua
- ❖ Parhaiten soveltuva nurmirehu
  - Aikaisella korjuuasteella niitetty lehtevä nurmi
  - Esikuivattaminen parantaa maittavuutta
- ❖ Suositeltavaa käyttää nurmirehuja rehuyhdistelmän pääosana ja lisätä siihen annos väkevempiä rehuja

Kuivaheinä

- ❖ Yksi vanhimpia porojen ruokinnassa käytettyjä rehuja
- ❖ Parhaiten soveltuu nuorena korjattu heinä (hienorakenteinen, korsiintumaton)
- ❖ Työlästä tehdä
- ❖ Hyvää ”pakkasruokaa” poroille

”Terveysrehut”

❖ Lehdekset, kerput

- Hyvin maittavaa ja terveellistä
- Työläs tehdä, vaatii paljon säilytystilaa
- Paras korjuuajankohta keskikesä (heinäkuun alku) -valkuaispitoisuus korkea ja kuitupitoisuus alhainen

❖ Kortteet

- Sisältävät runsaasti kivennäis- ja hivenaineita
- Suuritoisempää kuin heinäkorjuu

❖ Jäkälä, luppo

- Porojen luonnollista talvirehua
- Hyvä rehu huonokuntoisten porojen elvyttämisessä
- Haetaan useimmiten poronhoitoalueen ulkopuolelta tarharuokintaa varten
- Luppo kevättalvella

Vitamiinit ja kivennäiset

- ❖ Poro tarvitsee normaalien elintoimintojensa ylläpitämiseen myös kivennäisaineita ja pieniä määriä vitamiineja
- ❖ Monipuolisesta rehusta poro saa tarpeellisen määrän
- ❖ Kuitenkin esim. nuolukiviä on hyvä pitää ruokintapaikoilla tarjolla

Ruokinnasta aiheutuvia ongelmia

- ❖ Erilaiset laadulliset ja määrälliset virheet ruokinnassa aiheuttavat helposti ruuansulatushäiriöitä -> kiinnitä erityisesti huomiota annettavan rehun laatuun
- ❖ Liian nopeat ruokinnanmuutokset aiheuttavat ruuansulatushäiriöitä

”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty.”

- ❖ Tärkein lähtökohta: poron ravinnon tarve
- ❖ Lisäruokinnan suunnittelu tulee aloittaa hyvissä ajoin jo kesällä (ennen rehunkorjuuta)
- ❖ Tehdään itse jos mahdollista
  - Heinä
  - Säilörehu
  - Kerput
  - Jäkälät
- ❖ Varataan riittävästi koko talven tarpeeseen
- ❖ Ruokintatapa ja –menetelmät

Ravinnon tarpeen ja saannin arviointi

❖ Ravinnon tarve riippuu poron koosta, tuotannosta ja sääolosuhteista

- Vasa, aikuinen
- Lumen paksuus ja pinnan kovuus
- Laitumen yleinen kunto, jäätyminen, homehtuminen, jäkälän määrä
- Ilman lämpötila (pakkasta/lauhaa)

❖ Ruokintatapa

- Maasto-, tarharuokinta

❖ Laskennallinen energiantarve

- Tarharuokinnassa 1,1 ry/poro/vrk
- Maastoruokinnassa vaihtelee kaivuolosuhteiden mukaan
  - 1,1 ry/poro/vrk (huono kaivu)
  - 0,7 ry/poro/vrk (kohtalainen kaivu)

❖ Poro tulee toimeen niukallakin ruokinnalla (0,7 ry/poro/vrk), kun rehu on laadukasta ja ruokinta säännöllistä ja huolellista

---

❖ Poro on sopeutunut vähävalkuaiseen talviravintoon

- Runsaasti valkuaista sisältävää rehua tulee kovilla pakkasilla välttää (säilörehu) -> lisää veden tarvetta

❖ Vaatimilla tiineyden loppuvaiheessa energian kulutus kasvaa noin 0,2-0,3 ry/vrk

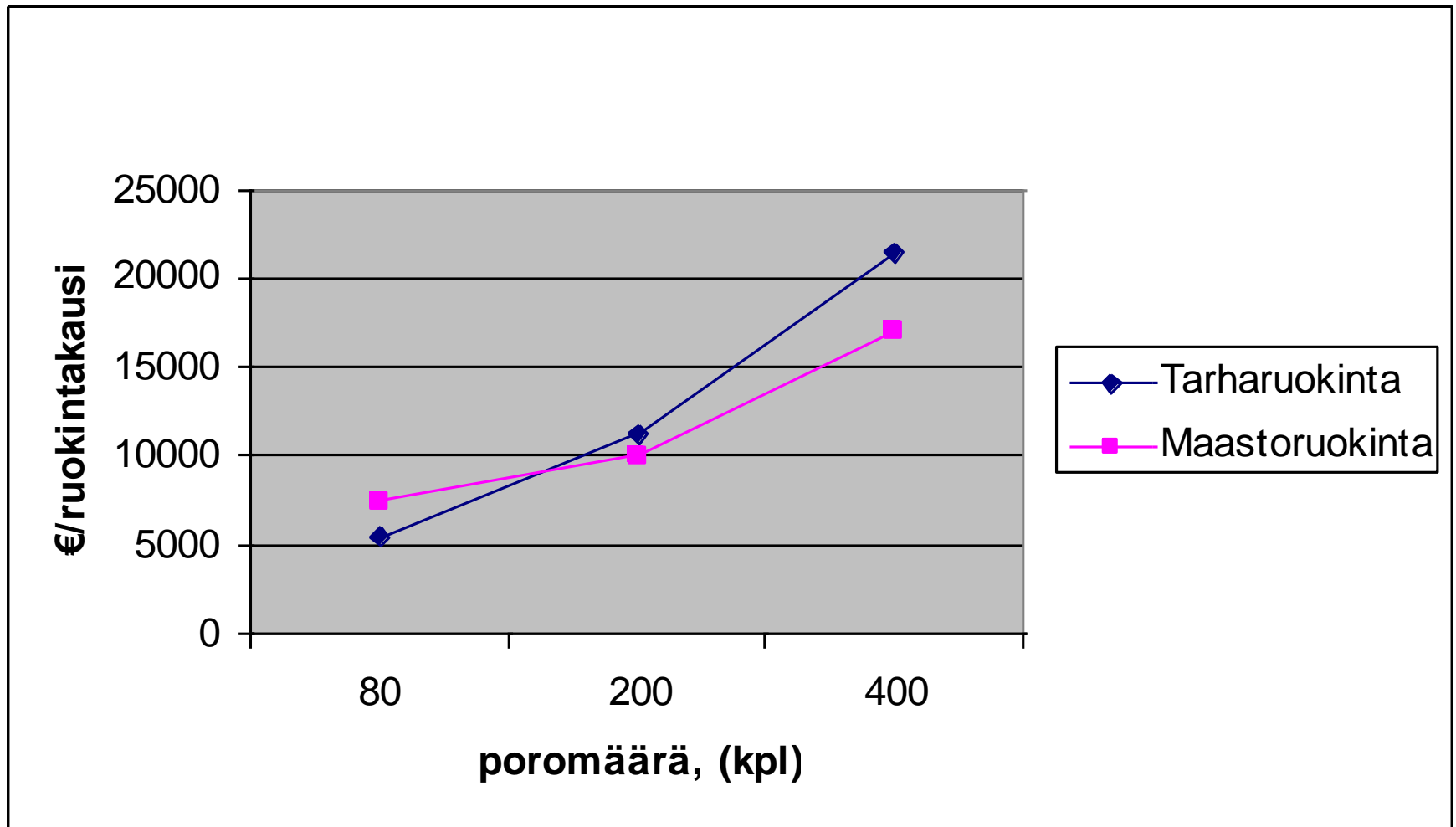

Kannattavuudesta

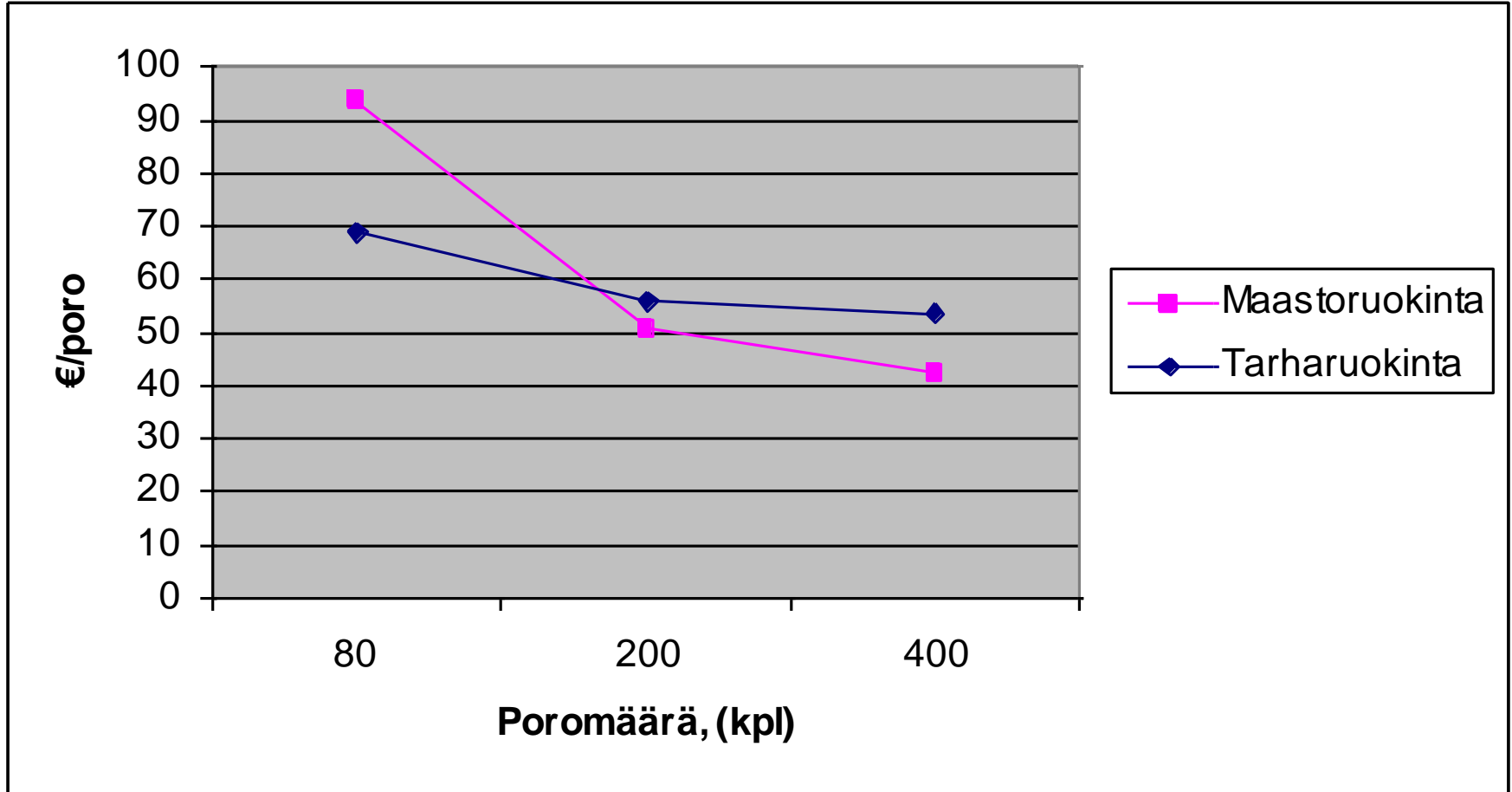

- ❖ Porotalouden tuotto pääasiassa lihantuotannosta
- ❖ Ruokinta lisää kustannuksia
  - Ruokinnassa olleiden vaatimien vasat yleisesti painavampia
- ❖ Ruokinnan suunnittelulla saadaan tuntevia säästöjä aikaan
- ❖ Oman työn hinta!
- ❖ Yhteistyö

Kokonaisruokintakustannukset porokarjan kasvaessa

Ruokintakustannukset €/poro porokarjan kasvaessa

❖ Karkeiden laskelmien perusteella

- pelkkä teollinen rehu olisi ruokittaessa edullisempaa
- poron hyvinvoinnin kannalta säilörehun ja teollisen rehun käyttö yhdessä on perusteltavampaa
- tarharuokinta olisi edullisempaa pienellä porokarjalle
- isot porokarjat kannattaisi pääsääntöisesti ruokkia maastoon

❖ Suunnittelemalla ja vertailemalla voidaan kokonaiskustannuksissa säästää isojakin summia

Miten ruokintakustannuksiin voi vaikuttaa?

❖ Lisärehun teko kesällä

- Säilörehu, heinä
- Kerput, kortteet

❖ Ajoissa liikkeellä

- Rehutilaukset ennen ruokintakauden alkua
- Säkki vs. irtorehu

❖ Yhteistyö muiden poronomistajien kanssa

- Rehutilaukset
- Ruokinta

❖ Valmiiden ruokintamallien puute

- Jokainen hoitaa lisäruokinnan omista lähtökohdista

KYSYMYKSIÄ

Koulutuksen
järjestäjä:

Porotalousyrittämisen erilaiset oppimisympäristöt –hanke 2009 - 2011

Projektikoordinaattori Anneli Aikio, puh. 040 5310 828;
anneli.aikio@paliskunnat.fi

Projektipäällikkö Seija Knuutila, puh. 040 8206 356;
seija.knuutila@lao.fi